

โครงการ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” (One Tambon One Product: OTOP) เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการให้แต่ละชุมชนได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการพัฒนาสินค้า เพื่อส่งเสริมสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบริการที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และมูลค่าเพิ่ม สอดคล้องกับวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของท้องถิ่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานและผลจากการได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 3-5 ดาว ของธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย คือ ธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 3-5 ดาว จำนวน 291 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ANOVA โดยวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD (Least Significant Difference) และการวิเคราะห์เนื้อหา การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS การวิจัยครั้งนี้กำหนดให้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิจัย พบว่า ธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นธุรกิจประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก และผลิตภัณฑ์หลักได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 4 ดาว

ผลการวิจัยสภาพการดำเนินงานของธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น พบว่า ธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่นส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการดำเนินงานมากกว่า 7 ปี เคยได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 3-5 ดาวในปี 2547 มาก่อน ก่อนที่จะได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 3-5 ดาวในปี 2549 ธุรกิจเคยได้รับมาตรฐานต่าง ๆ ครั้งสุดท้ายในปี 2547 โดยมาตรฐานส่วนใหญ่ที่ได้รับคือมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ธุรกิจมีจำนวนสมาชิก 8-20 คน สถานที่หลักที่ใช้ในการผลิตสินค้าคือที่ทำการของธุรกิจ สมาชิก/พนักงานทำงานในช่วงเวลาที่ว่างจากงานประจำ แหล่งที่มาของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมาจากใน

จังหวัดร้อยละ 80 ขึ้นไป ที่มาของผลิตภัณฑ์มาจากภูมิปัญญาจากท้องถิ่นดั้งเดิมและมีการพัฒนาสร้างสรรค์ มีแนวทางที่ใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์โดยพัฒนาตามคำแนะนำของลูกค้า การผลิตใช้แรงงานคนเป็นส่วนใหญ่และใช้เครื่องจักรบางส่วน ตลาดเป้าหมายหลักก่อนก่อนที่จะได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ในระดับ 3-5 ดาวในปี 2549 คือ ตลาดภายในจังหวัด ตลาดเป้าหมายหลักในปัจจุบัน คือ ตลาดระหว่างจังหวัด สถานที่จำหน่ายผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่อยู่ที่งานแสดงสินค้า มีการแสดงตราสัญลักษณ์ของระดับดาวที่ได้รับไว้บนบรรจุภัณฑ์ มีค่าใช้จ่ายเพื่อปรับปรุงพัฒนาก่อนเข้ารับการค้าสรรในด้านของเครื่องจักรและอุปกรณ์ระหว่าง 10,001-50,000 บาท แหล่งที่มาของเงินทุนได้มาจากการระดมทุนจากสมาชิก และธุรกิจได้รับความช่วยเหลือจากกรมการพัฒนาชุมชน

ผลการวิจัยเกี่ยวกับผลจากการได้รับการคัดสรรในระดับ 3-5 ดาว ของธุรกิจผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น พบว่า โดยภาพรวมธุรกิจได้รับผลเพิ่มขึ้นเล็กน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ธุรกิจส่วนใหญ่ได้รับผลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีผลที่ได้รับเพิ่มขึ้นมาก 5 ข้อ ได้แก่ การยอมรับของลูกค้าในด้านคุณภาพของผลิตภัณฑ์ การเป็นที่รู้จักของผลิตภัณฑ์อย่างแพร่หลาย จิตสำนึกของสมาชิกในเรื่องการผลิตให้ได้มาตรฐาน การพัฒนาทักษะในการผลิตของสมาชิก และความตั้งใจในการทำงานอย่างเต็มที่ของสมาชิก

ผลการเปรียบเทียบผลผลจากการได้รับการคัดสรรในระดับ 3-5 ดาว จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ ด้านประเภทของผลิตภัณฑ์หลัก พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 1 ข้อ และผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามข้อมูลทั่วไปของธุรกิจ ด้านระดับดาวที่ได้รับ พบว่า โดยภาพรวมมีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความแตกต่างกัน 3 ด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกัน 9 ข้อ

One Tambon One Product (OTOP) project is a government policy to utilize local wisdom for developing products which will result in local development, community strength, and self-dependence. This project also emphasizes that people take part in work creation, utilizing local resources and wisdom to create products and qualitative service that are outstanding and add more values, but basing on local culture and way of life. The purpose of this study was to investigate operation conditions and results after being awarded the best 3-5 star OTOP products of community and local product business. The informants of this study were 291 entrepreneurs of OTOP products being awarded the best 3-5 stars. Questionnaires were used and posted to collect the data. Percentage, arithmetic mean, standard deviation, ANOVA, and LSD were employed to analyze the data via SPSS software. The statistical significance level of this study was set at .05.

It was found that most business made articles of everyday use, decorative products, and souvenirs. Their main products were awarded the best of 4 stars.

The investigation of the operating conditions revealed that most businesses had been in operation for more than 7 years and used to be awarded the best of 3-5 star products in year 2004 before being awarded again in year 2006. Their last standard being awarded was in year 2003. Most standards they received was community product standard. Most business had 8-20 members. The main place for producing their commodities was at their establishment. The members and employees worked for this purpose when they were free from their regular work. Up to 80% of raw materials were obtained from the local area. The origin of the products was from local wisdom and development. The products were improved according to customers' suggestions. Human labor was most used while machines were partly used. The target market before being awarded in year 2006 was within the province but the current target was the inter-province markets. Most sale places were at the trade exhibitions. The sign of the award was put on the package. The expense on machines and equipments for improving the products before entering the competition was 10,001-50,000 baht. The budget was collected from the member. The business was also supported by the Department of Community Development.

Regarding the results obtained from being awarded the best of 3-5 stars, it was found as a whole and by-aspects a little increase. However the detail investigation showed that 5 items increased more. They are customers' acceptance of the products, being well-known, the members' realization in making the products to meet the standard, the member's skill development, and the members' willing to work.

With respect to the comparison of the results after being awarded the best 3-5 star products basing on different background of types of the main products, it was found as a whole and by-aspects no differences. Nevertheless, the detail comparison indicated 1 item different. The comparison of the products being awarded with different stars revealed differences as a whole, in 3 aspects and in 9 items.